

ØKOSYSTEMBASERT FISKERIFORVALTNING

Innholdsfortegnelse

1. Sammendrag	2
2. Innledning	2
3. Utvikling av «verktøyet» økosystembasert fiskeriforvaltning	4
3.1. En presentasjon av innholdet i <i>Ressursoversikt 2026</i>	4
3.2. Økosystemtilnærming.....	7
3.3. Veien videre i arbeidet med Økosystembasert fiskeriforvaltning.....	8
4. Bestandstabellen	8
4.1. Innledning	8
4.2. Om endringer i tabellen og forvaltningsmål.....	9
4.3. Prioriterte bestander i 2025/2026.....	10
4.4. Oppfølging av prioriterte bestander i 2025/2026.....	10
4.5. Forslag til nye prioriteringer	14
4.6. Oppsummering av forslag til prioriterte bestander i 2026/2027	15
5. Fiskeritabellen.....	15
5.1. Prioriterte utviklingstiltak i 2025/2026.....	15
5.2. Oppfølging av prioriterte utviklingstiltak i 2025/26.....	16
5.3. Forslag til nye utviklingstiltak i 2026/2027.....	20
5.4. Oppsummering av forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026/2027	21

1. Sammendrag

Saken behandler Økosystembasert fiskeriforvaltning.

Nytt i år er at vi i tar opp spørsmål knyttet til en videre utvikling av Bestands- og Fiskeritabellen som verktøy for å følge opp Økosystembasert fiskeriforvaltning. I kapittel 3 innleder vi med å presentere *Ressursoversikt 2026*. Havforskningsinstituttet la frem denne samlede oversikten i februar, en oversikt som viser kraftig nedgang i norske fiskeriressurser siden toppåret 2013. Med betydelige og hurtige endringer i bestandsnivå, rekruttering og økosystemet blir økosystemtenkning og økosystemtilnærming viktigere fremover. Vi legger opp til en første diskusjon rundt hvordan dette kan hensyntas mer i arbeidet med Økosystembasert fiskeriforvaltning. Fiskeridirektoratet ber om innspill fra reguleringsmøtet på dette temaet.

Vi anbefaler å prioritere følgende bestander for utvikling av forvaltningstiltak i 2026/2027; kysttorsk, sjøkreps, skater, hummer, kveite, brosme, lange, blålange, hyse og hvitting i Nordsjøen og gråsteinbit.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre de prosjektene som basert på Fiskeritabellen ble prioritert i 2025/2026, og som ikke er ferdigstilt. I tillegg foreslås å det å prioritere;

- seleksjon(fluktåpning) i snøkrabbeteiner og fisketeiner
- seleksjon i rekestrål, og
- oppfølging av utprøving av ny høstingsteknologi.

Sak 2/2026 som behandles i reguleringsmøtet 2. juni er en del av oppfølging av prioriterte bestandene hyse og hvitting i Nordsjøen. Tilsvarende er sak 4/2026 en del oppfølging av utviklingstiltak knyttet til fiskerienes klimapåvirkning.

2. Innledning

Forvaltningsprinsippet i havressursloven

Havressurslovens formål er å sikre en bærekraftig og samfunnsøkonomisk lønnsom forvaltning av de viltlevende marine ressursene (...). Lovens §7, *Forvaltningsprinsipp og grunnleggende omsyn*, fastsetter at Nærings- og fiskeridepartementet skal vurdere hvilke forvaltningstiltak som er nødvendige for å sikre en bærekraftig forvaltning av disse. Det skal legges vekt på blant annet en føre-var-tilnærming i tråd med internasjonalt avtaler og retningslinjer og en økosystembasert tilnærming, som tar hensyn til leveområde og biologisk mangfold.

Forvaltningsmål

Naturen setter grenser for hvor mye som kan høstes, men innenfor denne begrensningen er det mange måter å utnytte ressursene på. En økosystembasert tilnærming innebærer å ha målsettinger og å sette mål for forvaltningen av de marine økosystemene. Forvaltningsmål kan være konkrete operative mål for bestander, for definerte økosystemer eller for en definert aktivitet. I dette arbeidet har vi satt forvaltningsmål for den enkelte bestand i Bestandstabellen.

Forvaltningsmålet er gitt 3 verdier, hvor 1 er det mest ambisiøse og 3 det minst ambisiøse målet. Det skal være en sammenheng mellom de tiltakene vi gjennomfører, eller de tiltakene

vi ønsker å gjennomføre og forvaltningsmålet. Ikke alle bestander kan vies samme innsats, blant annet av kost-nytte vurderinger. Derfor har vi tre ulike forvaltningsmål.

Bestandene av de økonomisk viktigste fiskeressursene vies en stor innsats til forvaltning og kontroll, overvåkning, analytisk bestandsvurdering og rådgivning. Denne innsatsen er viktig for å sikre økologisk bærekraft og økonomisk langtidsutbytte. Fiskeribestandene er i konstant utvikling, og det arbeides kontinuerlig med å optimalisere beskatningsmønstre og forvaltningsstrategier. De økonomisk viktige fiskebestandene har vi økonomiske mål for, og disse har forvaltningsmålet «optimalt langtidsutbytte» eller «høyt, og om mulig stabilt langtidsutbytte».

For mange av de marine bestandene som vi ikke har økonomiske mål for, brukes mindre ressurser til forskning og forvaltning og kontroll. Datafattige bestander er eksempler på slike bestander. At vi ikke har en økonomisk målsetting for en bestand, betyr ikke at den ikke kan være viktig for eksempel som nøkkelart i økosystemet eller som en viktig bestand for mange gjennom fritidsfiske.

Forvaltningsmålet å «sikre biologisk mangfold og økosystemets funksjon» er det tredje målet og er et generelt og ufravikelig forvaltningsmål som gjelder for alle bestandene.

Verktøy for prioriteringer – Bestands- og Fiskeritabell

For å kunne prioritere og vurdere forvaltningstiltak opp mot hverandre må vi ha en oversikt over relevante forvaltningsutfordringer knyttet til den enkelte bestand og det enkelte fiskeri. Bestands- og Fiskeritabellen er et verktøy hjelper oss med det. Tabellene oppdateres årlig. Bestandstabellen inneholder alle bestander som er aktuelle for norske fiskerier, og gir Fiskeridirektoratet grunnlag for forslag til prioriteringer av tiltak knyttet opp mot forbedret forvaltning av disse. Fiskeritabellen inneholder alle fiskeri med et betydelig omfang av innsats, eller hvor det er grunn til å tro at fiskeriet kan ha særlige økologiske konsekvenser. Det inkluderer fiskeri som drives av norske og utenlandske fartøy i norske fiskerijurisdiksjonsområder, samt norsk fiske i andre lands soner og på det åpne hav. Denne tabellen gir Fiskeridirektoratet grunnlag for prioriteringer av tiltak for det enkelte fiskeri knyttet til selektivitet på art eller størrelse, bidødelighet, utkast, påvirkning på bunnhabitat eller klima og marin forsøpling.

I dette saksdokumentet legger vi frem de årlige prioriteringene som foretas som følge av oppdatert kunnskap i Bestands- og Fiskeritabellen. Dette er kjernen i Fiskeridirektoratets utviklingsarbeid for økosystembasert fiskeriforvaltning. Våre forslag til oppfølging av datafattige bestander og prioriteringer av bestander og fiskeri for utvikling av nye eller reviderte utviklingstiltak 2026-2027 oversendes Nærings- og fiskeridepartementet etter reguleringsmøtet 2. juni 2026. Dette er innspill til departementets tildelingsbrev til Fiskeridirektoratet for 2027. Prioriteringslisten vil ofte, direkte eller indirekte, også kunne få betydning for Havforskningsinstituttets prioriteringer.

Tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet i 2026 – om kystnære bestander

I tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet for 2026 vises det til at «*Kystnære bestander er under økende press. Direktoratet skal i 2026 fortsette arbeidet med å forbedre forvaltningen av disse, og ta hensyn til at det er ulike utfordringer forskjellige steder langs kysten. Samarbeidet med Havforskningsinstituttet om økosystembasert fiskeriforvaltning er styrende for prioriteringene i dette arbeidet.*»

Med utgangspunkt i informasjonen i Bestandstabellen, Fiskeritabellen og Fangsttabell for datafattige bestander, vil vi identifisere kunnskapsbehov og behov for forvaltningstiltak for

den enkelte bestand, inkludert kystnære bestander. På denne måten arbeider vi kontinuerlig med å forbedre forvaltningen, og prioritere de bestandene der behovet for tiltak er høyest. I Bestandstabellen har vi for enkelte bestander delt geografisk der hvor de forvaltes separat (eks nord/sør). Mange av bestandene kan ha ulike mer lokale utfordringer som bør hensyntas. Dette håndteres ved at vi prioriterer en slik bestand, eller at det gjennom arbeidet med å vurdere forvaltningstiltak for prioriterte bestander vurderes at tiltakene kan avgrenses til å gjelde mer lokalt¹.

3. Utvikling av «verktøyet» økosystembasert fiskeriforvaltning

Havforskningsinstituttet presenterte *Ressursoversikt 2026* i februar 2026². Den gir en konsentrert fremstilling av situasjonen for fiskeriressursene og hvordan instituttet forventer at klimaendringen vil påvirke ressursene i nær fremtid. Oversikten viser at fiskeriressursene er i en situasjon der forvaltningen må vurdere om det er behov for nye grep på tvers av arter. Fiskeriforvaltningen skal sikre høy verdiskapning i et langt tidsperspektiv. De endringene vi ser er blant annet forårsaket av klimaendringer, og påvirkningen klimaendringene har på økosystemet vil øke i tiden fremover. Dette forsterker behovet for å vurdere grep. Redegjørelsen i dette kapitlet legger opp til en første diskusjon rundt dette temaet.

3.1. En presentasjon av innholdet i *Ressursoversikt 2026*

Tilstanden til de marine økosystem

Temperaturen i havet øker, og avvik fra normal temperatur har blitt den nye normalen.

De siste tre årene har havtemperaturene i Nordsjøen, Norskehavet og Barentshavet vært rundt 0,25 °C over normalen. Kystområdene har vært 0,5-1,2 °C over normalen, og høyere enn noen gang tidligere. Naturlige variasjoner i havtemperatur vil alltid være til stede. Det endrer ikke på at en gjennomgående global temperaturøkning hever temperaturkurven, slik at både de høyeste og de laveste temperaturene generelt blir høyere enn tidligere.

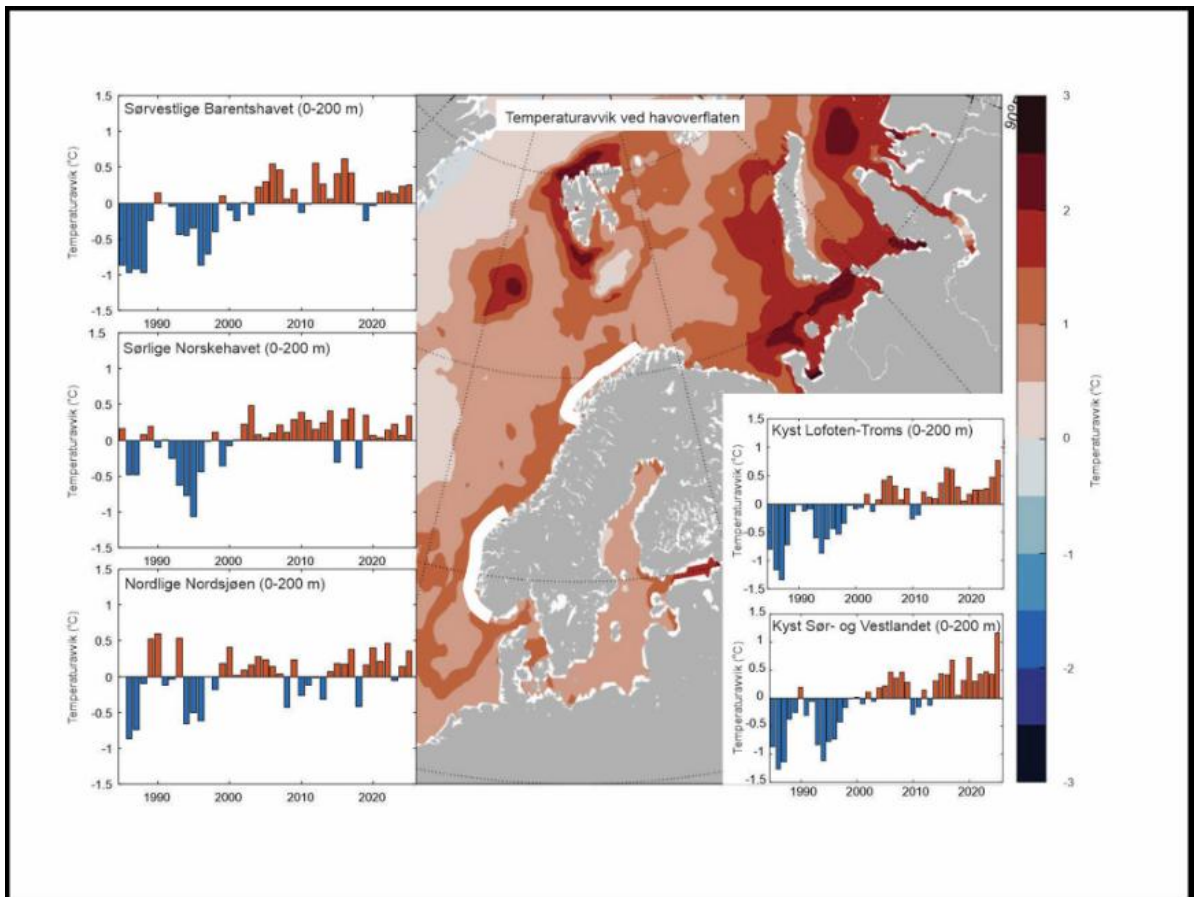
Figur 3.1 er hentet fra rapporten og viser avvik fra den gjeldende normalperioden (1991-2020) for sjøtemperatur ved havoverflaten i 2025³.

---

¹ I denne prosessen kan evt. også erfaringer fra prosjektet «pilot regional ressursforvaltning» benyttes.

² Rapporten finnes på Havforskningsinstituttets nettsider: <https://www.hi.no/hi/temasider/hav-og-kyst/klimaet-i-havet/klimaeffekter-pa-bestander>.

³ Figur 2 i *Ressursoversikt 2026*.

Figur 3.1. Kartet viser avvik fra den gjeldende normalperioden (1991–2020) for sjøtemperatur ved havoverflaten i 2025 (Kilde: ERA5, Copernicus). Boksene viser utvikling over de siste 40 årene i sjøtemperatur i de øverste 200 m av havet i ulike områder (Kilde: Havforskningsinstituttets faste måleserier). Disse er også vist som avvik fra normaltemperatur (gjennomsnittet over 1991–2020).

Kilde: Ressursoversikt 2026.

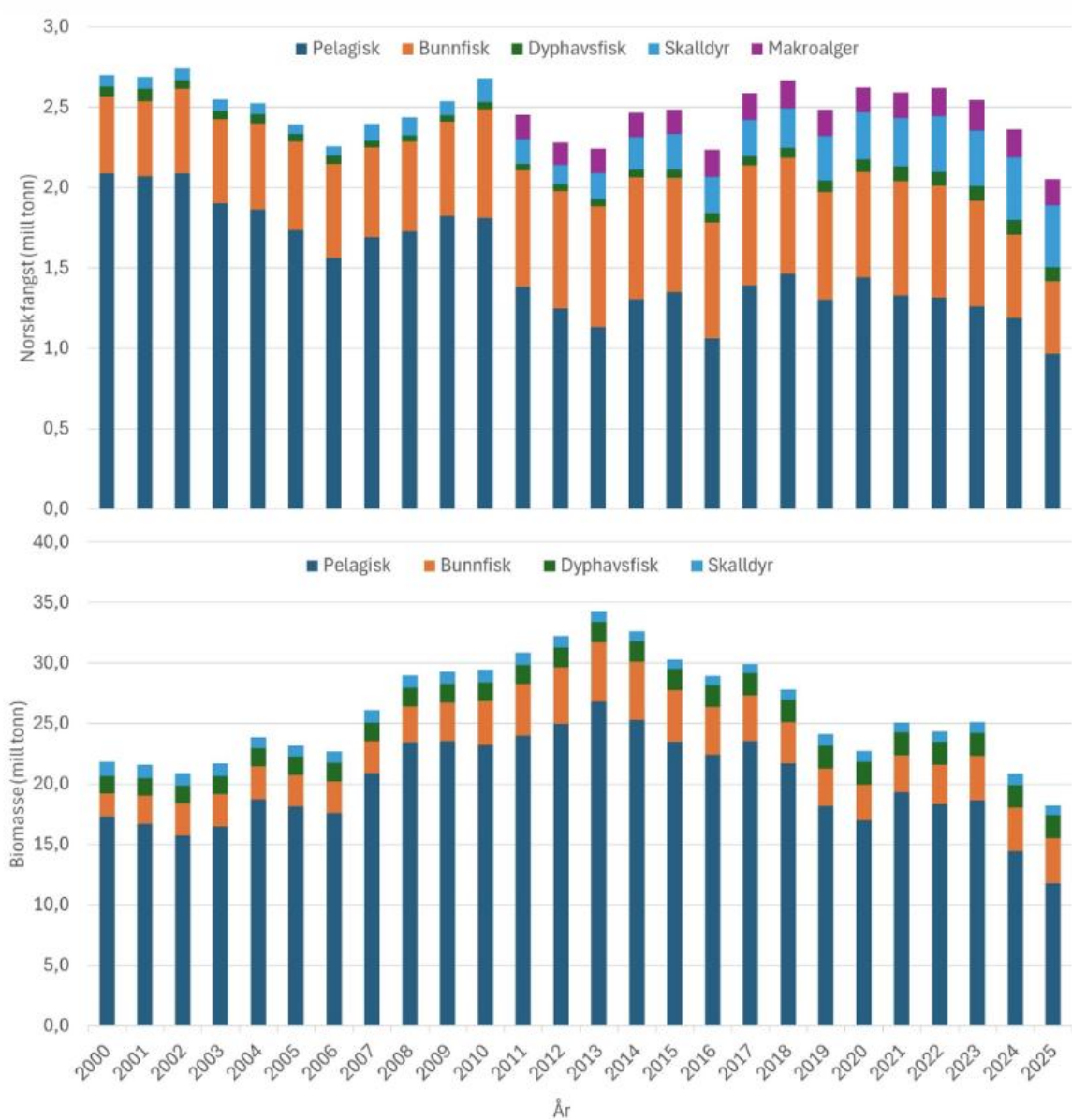
Dyreplankton er et sentralt bindeledd mellom planteplankton og fisk i de marine økosystemene. Mengden dyreplankton påvirkes av flere faktorer, som temperatur, næringstilgang og beitepress. Samtidig kan langsiktige klimaendringer bidra til å forskyve individantall, biomasser og sammensetning av arter innen dyreplanktonsamfunnene. Utviklingen i denne biomassen gir viktig informasjon om endringer i økosystemet, og har betydning for næringstilgang til fisk og andre arter høyere oppe i næringskjeden.

Havforskningsinstituttets tidsserier viser at planktonbiomassen er lavere enn normalt, både i Norskehavet og Barentshavet.

Tilstanden til de marine ressursene

Figur 3.2 er hentet fra Ressursoversikten 2026 og viser samlet utvikling i bestander og fiskeri⁴. Total bestandsstørrelse var oppe i nær 35 millioner tonn i toppåret 2013, mens vi i 2025 er på det laveste punktet i hele tidsserien (ca. 17 millioner tonn). Det har vært en nedgang i mengden pelagisk fisk siden 2000, og det gjenspeiles i fangstene.

⁴ Totalt 46 bestander er inkludert i oversikten over tilstand, dette er de bestandene som har Forvaltningsmål 1 eller 2 i Bestandstabellen.

Figur 3.2. Utvikling i norsk fangst (mill tonn) og biomasse (mill tonn).
Kilde: Ressursoversikt 2026.

Flere av de sentrale fiskebestandene har vist en negativ trend i senere år. Siden toppåret i 2013 har det gått nedover med nordøst arktisk torsk. Gytebestanden av makrell er under kritisk nivå. Gytebestanden av nvg-sild øker noe, men legger bak seg flere år med under føre-var-nivå.

Havforskningsinstituttet oppsummerer med at ressursoversikten viser en nedgang i bestandsstørrelsen av flere av de store og viktige fiskeribestandene, men de er fortsatt innenfor rammen av bærekraftig høsting. Andre bestander er på et lavt nivå og trenger å følges opp med tiltak for å bedre statusen. For flere bestander er fisketrykket vesentlig høyere enn det nivået som gir maksimalt langtidsutbytte, og fisketrykket må senkes for å få en bærekraftig og optimal utnyttelse av ressursene.

Rekruttering er den eneste mekanismen for gjenoppbygging, og rekrutteringen er generelt sett lav. Både planktonbiomassen og de klimatiske forholdene påvirker fiskeressursene og bidrar til den lave rekrutteringen, men sammenhengene endrer seg med de klimatiske endringene. Klimaendringene påvirker sammenhengene i økosystemet, og disse endrede sammenhengene gjør prognosene for rekruttering mer usikre.

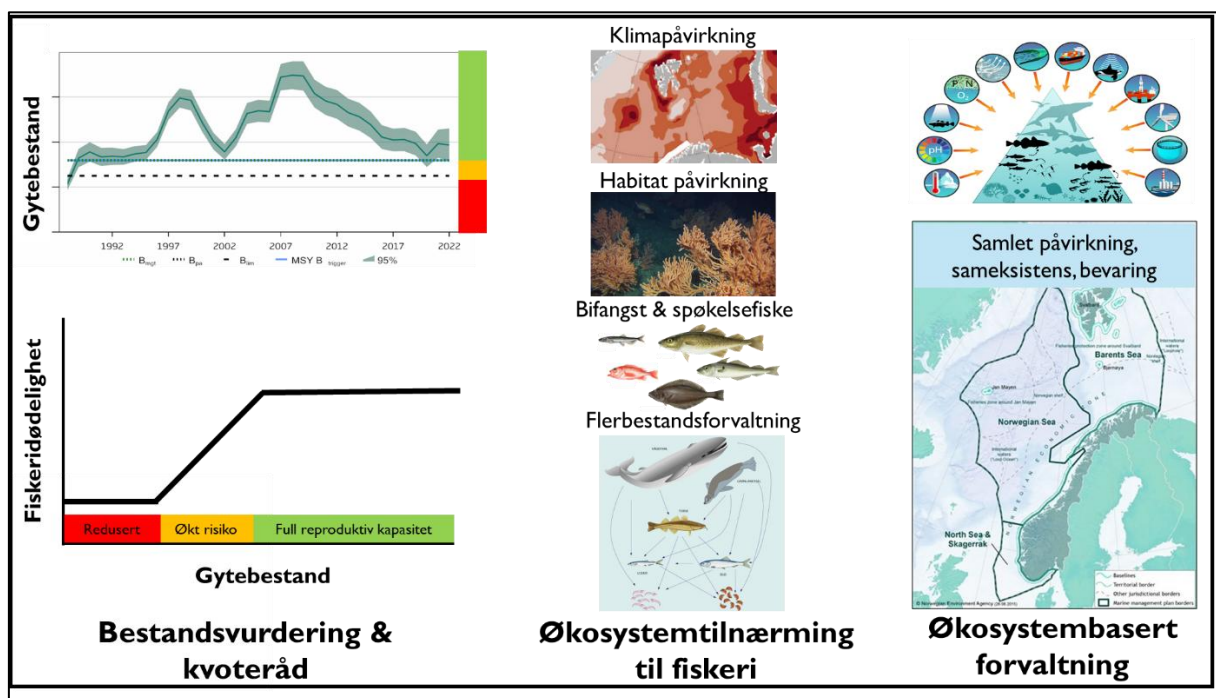
Klimapåvirkning på bestandene

Ressursoversikten omtaler også resultatene fra en publikasjon⁵ om klimapåvirkning på 26 sentrale fiskebestander fram mot 2050 og 2100. Det er stor usikkerhet, og utviklingen vil kunne variere avhengig av hvilken bestand man ser på, samt geografi. Utsiktene vil også være forskjellig avhengig av hvilket klimascenario som legges til grunn. Utviklingsretningen antas til å være negativ som følge av klimaendringer for de aller fleste vurderte bestander i perioden fram til 2050.⁶

3.2. Økosystemtilnærming

Lave bestandsnivå øker sårbarheten for ytterligere endringer i miljøet betydelig. Utviklingen viser også at endringene skjer relativt hurtig og at ikke noe tilsier at endringene opphører eller at hastigheten går betydelig ned. Økosystemtenking og økosystemtilnærming blir spesielt viktig i en slik situasjon.

Utfordringene vi nå ser går på tvers av fiskebestandene, enten de er datarike eller datafattige. Spørsmålet for Fiskeridirektoratet blir dermed om «verktøyet» Økosystembasert fiskeriforvaltning kan utvikles til også å ta fatt i disse utfordringene. Målet med dette er å sikre en robusthet i økosystemene som sikrer grunnlaget for høy verdiskapning fra fiskeriressursene på lang sikt i en situasjon der endringene i miljøet fortsetter.

Figur 3.3: Sentrale konsepter i fiskeriforvaltningen. Kilde: Havforskningsinstituttet.

Økosystembasert forvaltning har sin opprinnelse i Brundtlandkomisjonen på 1980-tallet om bærekraftig utvikling. Konseptet har utviklet seg mye de to siste tiårene og blitt implementert i Norge gjennom havforvaltningsplanene tidlig på 2000 tallet. Siden

⁵ [Northeast Atlantic fish stock productivity hindcasts and forecasts from a Bayesian framework reveal pronounced climate-induced dynamics - Ma - 2024 - Fish and Fisheries - Wiley Online Library](#)

⁶ Se også avsnitt 4.2 om hvordan disse er tatt inn i Bestandstabellen.

havressursloven ble innført i 2009 har Norge hatt som mål å drive fiskeriforvaltning med en økosystemtilnærming.

Figur 3.3 illustrerer de sentrale konseptene i fiskeriforvaltningen. Til venstre vises bestandsvurderinger og kvoterådgivning for enkeltbestander. Dette er motoren i fiskeriforvaltningen og kritisk viktig for å kunne nå målene satt for enkeltbestander. I midten vises økosystemtilnærming til fiskeri. Hovedelementene ved disse to konseptene, er at vi ved fastsettelse av totalkvoter eller tiltak som regulerer hvor, hvordan og på hvilke størrelser fisk vi skal fiske:

- Tar hensyn til klimavariabilitet og -endring,
- Minimerer effekt av fiskeri på sårbare bunnhabitat,
- Holder bifangst og spøkelsesfiske på et minimum eller innenfor vedtatte grenser
- Utnytter kunnskap om hvordan predator og byttedyrbestander påvirker hverandre for å oppnå økt presisjon i kvoterådgivning, eller benytter dette i en flerbestandsforvaltning for å oppnå indirekte målsetninger som å øke verdiskaping eller å styrke fødegrunnet for predatorbestander.

I økosystembasert forvaltning prøver vi å forstå total påvirkning av menneskelig aktivitet på økosystemene med mål å ikke påvirke mer enn tålegrensene og sikre god sameksistens mellom havnæringer og tilstrekkelig med bevaring og vern (til høyre i figuren).

3.3. Veien videre i arbeidet med Økosystembasert fiskeriforvaltning

Bestands- og Fiskeritabellene ble utformet i en tid der vi hadde hatt stort fokus på de økonomisk viktige bestandene og det var på tide å også styrke innsatsen mot de mindre økonomisk viktige bestandene. I tiden fremover vil det være stor oppmerksomhet rundt økosystemer i endring, og at disse endringene skjer relativt hurtig. Vi må derfor vurdere om Bestands- og Fiskeritabellene kan utvikles videre til å adressere disse nye utfordringene.

Fiskeriforvaltning handler om å regulere menneskelig aktivitet. Altså hvor mye vi fisker, fisketrykket, og hvordan vi fisker, beskatningsmønsteret. Hvor mye fisk som står igjen i havet etter fisket er grunnlaget for neste års fiske og rekruttering.

Hvordan kan vi vurdere om det som står igjen er nok til å sikre den enkelte bestands og økosystemets robusthet i møte med de endringene vi står overfor? Kan problemstillinger knyttet til punktlisten i kapittel 3.2 belyses og hensyntas på en bedre måte i arbeidet med Økosystembasert fiskeriforvaltning?

Fiskeridirektoratet ber om synspunkt fra reguleringsmøtet.

4. Bestandstabellen

4.1. Innledning

Bestandstabellen inneholder alle bestander som er registrert med fiskekode i Fiskeridirektoratets Landings- og sluttседdelregister. Kolonnene representerer ulike informasjon som er relevant for forvaltningen og gir en oversikt over:

- Forvaltningsmål
- Tilstand, kunnskapsgrunnlag og fiskedødelighet
- Om arten er rødlistet, har en økologisk nøkkelrolle, er berørt av fremmedstoffer, eller er spesielt sårbar for klimaendringer
- Fangstverdi, betydning for fritidsfiskere, og fritidsfiskets betydning på uttak.
- Om det er en delt bestand med andre nasjoner
- Behov for nye eller reviderte forvaltningstiltak

For bestandene hvor en samlet vurdering av informasjonen i tabellen tilsier at det er behov for nye eller reviderte tiltak, vil dette komme som et tillegg til de løpende eller årlige justeringene i driften av allerede etablerte reguleringsordninger.

4.2. Om endringer i tabellen og forvaltningsmål

Det er ikke tatt inn noen nye bestander i bestandstabellen for 2026.

For Uer Irmingerhavet er raden endret fra å vurdere bestanden av snabeluer som lever på dyp grunnere enn 500 meter til å vurdere bestanden dypere enn 500 meter. Dette har medført en ny vurdering av tilstand og fiskedødelighet, og navnet er endret til «Snabeluer Irmingerhavet dypere enn 500 m».

Kunnskapsgrunnlaget for hver bestand i tabellen er gjennomgått, og der hvor det har vært relevant, så har bestandenes status blitt justert. I 2026 gjelder dette kolonnene kunnskapsgrunnlag, tilstand, fiskedødelighet, sårbarhet for klimaendringer, fangstverdi og rekreasjon. Se vedlegg 2 for nærmere forklaringer til tabellen og hvilke bestander som har fått en ny vurdering fra 2025 til 2026.

Fiskeridirektoratet vil i løpet av høsten 2026 samarbeide med Havforskningsinstituttet om å gjennomgå kriteriene for de ulike graderingene i kolonnene for tilstand og fiskedødelighet. Kategoriene i kolonnene er innrettet etter referansepunktene som ble brukt av ICES da arbeidet med økosystembasert fiskeriforvaltning startet i 2009 (B_{lim}/F_{lim} , B_{pa}/F_{pa}). Det har vært en utvikling i bruken av referansepunkt i ICES' bestandsvurderinger siden den gang, og det er derfor behov for en revidering og justering av kriteriene.

Kolonnen som viser sårbarhet for klimaendringer er oppdatert i tråd med kunnskap om klimapåvirkning på fiskebestandene, gjengitt i Ressursoversikt 2026 fra Havforskningsinstituttet. Det innebærer relativt store endringer sammenlignet med tidligere kunnskapsgrunnlag. Det er færre bestander hvor det er gitt en vurdering av utvikling fram mot 2050, og i motsetning til tidligere publikasjoner er siste vurdering at det knapt er noen av de vurderte bestandene som antas å ha en positiv utvikling som følge av klimaendringene. Det er kun piggvar og brisling i Nordsjøen/Skagerrak som kommer i kategorien positiv, mens mange av bestandene som tidligere har vært antatt å kunne ha en positiv utvikling som følge av klimaendringene, som for eksempel nordøstarktisk torsk, hyse og sei, nå blir vurdert til å ha en negativ utviklingsretning. Det blir poengtert at det er stor usikkerhet knyttet til fremtiden for fiskebestandene i lys av klimaendringene.

Forvaltningsmål

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre de fastsatte forvaltningsmål i vedlagte Bestandstabell (vedlegg 1).

4.3. Prioriterte bestander i 2025/2026

Tabell 4.1. Oversikt over prioriterte bestander i 2025/2026.

Prioriterte bestander i 2025/ 2026
Kysttorsk
Sjøkreps
Håkjerring
Skater
Hummer
Kveite
Brosme
Lange
Breiflabb
Blåkveite
Nordøst arktisk torsk
Blålange
Hyse Nordsjøen
Hvitting

4.4. Oppfølging av prioriterte bestander i 2025/2026

Kysttorsk (sør for 62°N)

I 2019 ble det innført strengere reguleringer av fisket etter torsk i Oslofjorden innenfor grunnlinjen fra svenskegrensen til og med Telemark. Nylig er det innført ytterligere tiltak i dette geografiske området for å styrke fiskebestandene og økosystemet. Fra 1. januar 2026 er innført tre større nullfiskeområder og en rekke begrensninger for hva slags redskaper man kan bruke i yrkesfisket. Tiltak i fritidsfisket ble innført fra 1. oktober 2025.

Havforskningsinstituttet har publisert oppdatert status om torsk langs Vestlandet- og Skagerrakkysten⁷. Videre har Fiskeridirektoratet mottatt kunnskapsstøtte fra HI for å kunne vurdere minstemål som et tiltak for vern av kysttorsk i området mellom Stad og Lindesnes⁸. Det er igangsatt arbeid med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget om gyteområder.

Den oppdaterte kunnskapen viser at torskebestander langs kysten av Vestlandet og Sørlandet har hatt en bratt nedgang, sett i kommersiell fangst, CPUE og toktindekser. Fiskedødeligheten er sannsynligvis den viktigste årsaken til nedgangen i bestandene, og HI viser til at det er presserende å redusere fiskedødelighet på torsk langs kysten, og spesielt i Skagerrak.

Den oppdaterte kunnskapen viser at kysttorsken i sør er i en kritisk tilstand, og at utviklingen går raskt i feil retning. Det er behov for å vurdere tiltak, og Fiskeridirektoratet vil følge opp kysttorsk i sør mht. tiltak som kan redusere fiskedødelighet. Når det gjelder fritidsfiske så er reglene mye mer liberale vest og sør for Telemark enn østover til

⁷ Oppdatert status om torsk langs Vestlandet – og Skagerrakkysten: Potensial for bestandsvurdering.

⁸ Bestilling av kunnskapsstøtte for vurdering av tiltak for vern av kysttorsk i området mellom Stad og Lindesnes, del 1. Havforskningsinstituttet 2025. Rapport fra Havforskningen nr. 2025-42.

Svenskegrensen. Arbeidet vil derfor bruke de strengere reglene østover som et utgangspunkt. Fangstene av torsk i yrkesfiske er små, mye takket være sorteringsristen i rekestrål, men oppsamlingspose er fremdeles tillatt. Dette vil bli vurdert. Kysttorsk sør prioriteres altså videre.

Kysttorsk (nord for 62°N)

Det er over tid fastsatt havdelingsregler som legger begrensninger på det kystnære fisket med større fartøy nord for 62°N:

- Fiske med bunntål kan ikke foregå innenfor 6-milen (og må som hovedregel foregå utenfor 12-milen), unntatt tråling etter reke og her er sorteringsrist påbudt og oppsamlingspose er forbudt.
- Fiske med snurrevad kan innenfor 4-milen kun foregå med særskilte begrensninger på redskapen, bl.a. maksimalt 2 000 meter taulengde (9 kveiler)
- I utgangspunktet er det forbudt for fartøy på eller over 28 meter største lengde å fiske torsk, hyse og sei innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjen. Sør for Vestfjorden gjelder dette kun fiske etter torsk, og det er også gjort noen unntak for fiske ved Røst i Lofoten. Første halvår kan fisket foregå inn til grunnlinjen fra og med Røstbanken til grensen mot Russland. Andre halvår er det tillatt å fiske inn til 2 nautiske mil av grunnlinjen fra Darupskjæret til grensen mot Russland.
- I utgangspunktet er det forbudt for fartøy med største lengde mellom 21 og 28 meter å fiske torsk, hyse og sei innenfor grunnlinjen. Fra og med Vestfjorden gjelder forbudet kun fiske etter torsk. I den tradisjonelle perioden for skreifiske er det adgang til å fiske inntil fjordlinjene.
- Innenfor fjordlinjene er det forbudt å fiske med snurrevad, unntatt fartøy med største lengde under 11 meter på nærmere vilkår.

Fra 2024 er minstemålet på torsk 55 cm nord for 62°N innenfor 4-milen. Flere innstramminger når det gjelder bruk av snurrevad forventes også å være positivt for kysttorsken, slik som krav om minste maskevidde på 130 mm kvadratmasker i fiskeposen og andre tekniske regulerings tiltak som forbedrer beskatningsmønsteret, og forbud for snurrevadfartøy over 15 meter mot å fiske innenfor 4-milen i et område i Øst-Finnmark fra og med april til midten av juni. Videre har Fiskeridirektoratet til vurdering forslag fra Havforskningsinstituttet om å verne 30 utvalgte gyteområder for kysttorsk nord for 62°N. Kysttorsk nord prioriteres videre.

Sjøkreps

Arbeidsgruppen bak rapporten «Forvaltningen av sjøkreps i Norge» anbefalte i 2024 blant annet påbud om bruk av fluktåpninger i sjøkrepseteiner, og at det innhentes mer data fra fritidsfiskernes fangst av sjøkreps. Fiskeridirektoratet har i 2026 sendt på høring krav om fluktåpning i teiner som benyttes til fangst av sjøkreps, og det arbeides videre med hvordan ulike rapporteringsløsninger kan øke datainnhenting fra fritidsfiske.

Håkjerring

Havforskningsinstituttet har levert kunnskapsstøtte som gir en redegjørelse for artens biologi og utbredelse, kommersielt fiske, omfang av rekreasjonsfiske, samt effekten av fisket etter håkjerring. Fiskeridirektoratet vurderer det som lite hensiktsmessig å innføre særskilte tiltak i det ervervsmessige fisket, ettersom håkjerring kun tas som utilsiktet bifangst i små kvanta. Omfanget av rekreasjonsfiske er betydelig lavere enn bifangsten i det kommersielle fisket, og påvirker i liten grad bestandsstørrelsen. Det er derfor lite formålstjenlig å innføre særskilte tiltak rettet mot et rekreasjonsfisket.

Håkjerring prioriteres ikke i 2026/2027.

Skater

En rekke skater er rødlistet, og et første mål for arbeidet med skater er å få en bedre oversikt over hvilke skater som beskattes i norske fiskeri. En stor andel av fangstene registreres som «annen skate» i Landings- og sluttседdelstatistikken. Bedre artsidentifikasjon er blant annet viktig for å sikre at det ikke fiskes på arter som er rødlistet. For fiskerne kan det være vanskelig å artsidentifisere skatene. Det er utarbeidet identifikasjonsnøkler, men det er usikkert hvor godt dette hjelpemidlet fungerer. HI har et pågående prosjekt der referanseflåten har benyttet identifikasjonsnøkkel til å identifisere skater, i tillegg til å sende inn genetik-prøver. Basert på resultatene fra dette arbeidet vil vi ha informasjon om hvor godt fiskerne treffer med sin artsidentifisering basert på identifikasjonsnøkler.

Vi har også diskutert om det er mulig å flytte fokus til mottakene, slik at de ansatte ved mottakene får identifikasjonsnøkler og opplæring. Her kunne vi for eksempel plukket ut noen få anlegg for uttesting. I den videre vurdering må vi se på hvordan skatene levers, antall mottak osv. Skater prioriteres i 2026/2027.

Hummer

Antall fredningsområder for hummer fortsetter å stige, og 11 nye områder ble etablert høsten 2025. Undersøkelser av hummerfredningsområder viser at fredningen har en positiv effekt på bestanden av hummer i områdene. I 2026 tas det sikte på å revidere reglene for minstemål, maksimalmål og andre aktuelle tiltak. Hummer prioriteres i 2026/2027.

Kveite

Det ble i 2025 innført nye reguleringer i fisket etter kveite for å begrense uttaket, herunder fartøyskvoter nord for 62°N og forbud mot direktefiske i sør. Fartøyskvotene ble fastsatt i egen reguleringsforskrift for 2025, mens tidsuavgrensede tekniske reguleringer ble tatt inn i høstingsforskriften.

Med utgangspunkt i kvoteråd fra Havforskningsinstituttet er det gjennomført høring av reguleringsforskrift for fisket etter kveite nord for 62°N i 2026 sammen med forslag om å innta i deltakerforskriften tilsvarende begrensninger i fisket etter kveite som i andre åpne fiskerier. Kveite prioriteres i 2026/2027.

Brosme

Det ble i 2023 satt en totalkvote for brosmen nord for 62°N, og fra og med 2024 er det fastsatt gruppekvoter for fartøy over og under 28 meter. Fiske etter brosmen skjer langs hele kysten, og uten helt store sesongvariasjoner. Brosmen tas for det meste i blandingsfiske, og kan i en del tilfeller utgjøre en betydelig del av fangstene. For fartøy under 28 meter har det vist seg utfordrende å begrense uttaket til gruppekvotenes rammer uten at det går ut over øvrig fiskeriaktivitet. I reguleringen for 2026 er det åpnet for at disse fartøyene lovlig kan ha brosmen som hovedfangst så lenge andelen brosmen er innenfor 30 % regnet av all fangst per uke. Brosme prioriteres i 2026/2027.

Lange

Det ble i 2023 satt en totalkvote for lange nord for 62°N, og fra og med 2024 er det fastsatt gruppekvoter for fartøy over og under 28 meter. Akkurat som brosmen, er lange et betydelig innslag i blandingsfiske med garn og line, men det er i tillegg en betydelig sesongvariasjon. Også for lange har det vist seg utfordrende for fartøy under 28 meter å begrense uttaket til gruppekvotenes rammer uten at det går ut over øvrig fiskeriaktivitet. Disse fartøyene er regulert med bifangstregler med ukesavregning. Lange prioriteres i 2026/2027.

Breiflabb

Bestandssituasjonen og beskatningen av breiflabb ble vurdert i 2025, og det ble konkludert med at forvaltningen av breiflabb var i tråd med forvaltningsprinsippet. Breiflabb ble tatt inn som prioritert bestand i 2025/2026 ettersom den var omtalt i tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet for 2025.

Breiflabb prioriteres ikke videre i 2026/2027.

Blåkveite

Blåkveite ble tatt inn som prioritert bestand i 2025/2026 ettersom den var omtalt i tildelingsbrevet til Fiskeridirektoratet for 2025. Overreguleringen ble vesentlig redusert i 2025, og direktefisket ble lagt om fra to til en periode. Formålet var å gi flere fartøy anledning til å unytte hele maksimalkvoten og dermed forhindre kappfiske, redusere brukskonflikter og begrense risikoen for at mange fartøy deltar under krevende værforhold. Tiltaket fungerte etter hensikten, og tilsvarende regulering er fastsatt for 2026.

Blåkveite prioriteres ikke i 2026/2027.

Nordøst arktisk torsk

Høstingsregelen for nordøst arktisk torsk ble etablert i 2016. ICES hadde da evaluert regelen og fant den å tilfredsstillende før-vår kriteriene⁹. Gytebestanden av torsk har vært i tilbakegang siden 2013. Den gang var den anslått til knappe 2,2 millioner tonn, mens den i 2024 ble beregnet til vel 0.5 millioner tonn. Rekruttering av ungfisk (ved alder 3 år) har i denne perioden også vært dårlig¹⁰. Nordøst arktisk torsk ble prioritert i 2025/2026 på grunn av den svake rekrutteringen de siste årene.

Havforskningsinstituttet¹¹ viser til at en viktig forklaring på at biomassen har gått ned fra rundt 35 millioner til rundt 17 millioner tonn i 2025, er svak rekruttering (at det kommer for få nye individer inn i bestandene). Denne problemstillingen gjelder imidlertid flere av våre viktigste kommersielle arter. Det vises til diskusjonen i avsnitt 3.1.

Nordøst arktisk torsk prioriteres ikke i 2026/2027.

Blålange

Blålange ble tatt inn på prioriteringslisten etter innspill i reguleringsmøtet 4. juni 2025. Norges Fiskarlag og Norges Kystfiskarlag ga uttrykk for at bifangsten skaper problemer for gjennomføringen av andre fiskeri, og da særlig i fisket etter lange. Fiskerne viser til at de ikke kjenner seg igjen i beskrivelsen av bestandssituasjonen til blålange, og stusser over dataene som ligger til grunn for beskrivelsen. Fiskeridirektoratet prioriterte blålange med det formål å vurdere om det bør gjøres endringer i reguleringen.

Tabell over datafattige bestander viser at fangstene av blålange mer enn dobles fra 2024 til 2025. Det er forbud mot å fiske blålange i NØS og territorialfarvann, men regelverket åpner for inntil 10 % bifangst av blålange i andre fiskeri. Økningen av fangst skjer i ICES-område 4. Det er behov for å få mer kunnskap om hvorfor fangst av blålange har en så stor økning. Basert på en gjennomgang av fangststatistikken vil behov for reguleringsendringer bli vurdert. Blålange prioriteres videre i 2026/2027.

---

⁹ Norway/Russia request for evaluation of harvest control rules for Northeast Arctic cod and haddock and for Barents Sea capelin.

¹⁰ Advice on fishing opportunities for Northeast Arctic cod in 2025 in ICES subareas 1 and 2, Havforskningsinstituttet.

¹¹ <https://www.hi.no/hi/nyheter/2026/februar/fiskeriressursene-er-halvert-hva-gjor-vi-na>

Hyse og hvitting i Nordsjøen

Situasjonen i Nordsjøen, der det står dårlig til med bestander som tobis og øyepål, mens bestander som hyse og hvitting er store, ble tatt opp i reguleringsmøtet i juni 2025. Hyse og hvitting ble derfor satt opp som prioriterte arter 2025/2026. I etterkant har Havforskningsinstituttet gitt en vurdering av bestandsutviklingen for hyse, hvitting, tobis og øyepål i Nordsjøen i et økosystem-perspektiv. Fiskeridirektoratet har foreløpig ikke gjort endringer i reguleringene for hyse og hvitting, men bestandene tas med som prioriterte bestander også for 2026/2027. Økosystemsammenhenger i Nordsjøen mellom bestander med betydelig vekst (hyse, hvitting) og nedgang (tobis, øyepål) er også tema i reguleringsmøtets sak 3/2026.

4.5. Forslag til nye prioriteringer

Gråsteinbit

Det vises til beskrivelse av bestandssituasjonen og forvaltningen av gråsteinbit i sak 1A/2026, under avsnittet om gråsteinbit. Vi konkluderer her med at beskatning og forvaltning ikke er i tråd med prinsippene nedfelt i forvaltningsprinsippet, og det er behov for å vurdere forvaltningstiltak.

Den 14. juni 2024 fattet Stortinget anmodningsvedtak 789: «Stortinget ber regjeringen legge frem en plan og foreslå tiltak for å systematisk restaurere norsk tareskog langs kysten for å bedre det marine miljø». Vedtaket følges opp av NFD i samarbeid med KLD. I Fiskeridirektoratets tildelingsbrev for 2026 gis oppdraget «*Fiskeridirektoratet skal i samarbeid med Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet utarbeide et forslag til plan og foreslå tiltak for å systematisk restaurere norsk tareskog langs kysten for å bedre det marine miljø*». En fredning av steinbit kan ses i sammenheng med restaurering av tareskog.

For å etablere et kunnskapsgrunnlag slik at vi kan vurdere hvorvidt det er grunnlag for å innføre fredningstiltak for gråsteinbit i Finnmark, Troms og nordre Nordland, samt eventuelle områder sør for dette, har Fiskeridirektoratet bedt Havforskningsinstituttet om faglig støtte i bestilling av 24. november 2025. I sluttrapporten fra «Pilot regional ressursforvaltning» 20. desember 2024 påpekes behov for fredning av gråsteinbit i Andfjorden, og det er innført forbud mot fangst av steinbit i Saltstraumen marine verneområde.

Gråsteinbit er kystnær bestand under press, og i arbeidet med å forbedre forvaltningen vil vi se hen til geografiske forskjeller. HI sitt kunnskapsgrunnlag peker spesielt på nedgangen i Nordsjøen.

Gråsteinbit foreslås som prioritert bestand i 2026/2027.

4.6. Oppsummering av forslag til prioriterte bestander i 2026/2027

Tabell 4.2: Forslag til prioriterte bestander i 2026/2027

Prioriterte bestander i 2026/ 2027
Kysttorsk
Sjøkreps
Skater
Hummer
Kveite
Brosme
Lange
Blålange
Hyse Nordsjøen
Hvitting
Gråsteinbit

Fiskeridirektoratet ber om innspill på om det eventuelt er bestander som burde vært på listen, men som er utelatt.

Det bes også om innspill på hvilke bestander som bør prioriteres først med hensyn til utvikling av forvaltningstiltak.

5. Fiskeritabellen

5.1. Prioriterte utviklingstiltak i 2025/2026

Tabell 5.1: Prioriterte utviklingstiltak i 2025/2026, basert på Fiskeritabellen.

Prioriterte utviklingstiltak i 2025/2026	
Utfordring	Merknad
Bidødelighet	Opprensning av tapte fiskeredskaper
	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning
Seleksjon og utkast	Seleksjon snurrevad
	Pelagisk trål - fisket etter nordsjøild
	Forvaltningsoppfølging av makrellstørje, mesopelagisk fiskeri og rødåte
	Kunnskapsutvikling - bifangst av megafauna (hai og makrellstørje) i pelagiske fiskeri
Seleksjon, utkast og bidødelighet	Fluktåpninger og rømmingshull
Seleksjon, utkast, bunnpåvirkning og klima	Fremtidens trålfiskeri
Bunnpåvirkning	Oppfølging av kunnskap om sårbare bunnhabitat mv.
Klima	Innhente mer kunnskap og data om drivstoff forbruk i fiskeflåten

5.2. Oppfølging av prioriterte utviklingstiltak i 2025/26

Mange av de prioriterte tiltakene operasjonaliseres i Handlingsplan for ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak, som utarbeides årlig og ferdigstilles i starten av året. Omfang av aktivitet innenfor handlingsplanen styres av tilgjengelige økonomiske ressurser.

De fleste av tiltakene er utviklingsarbeid som tar tid, slik at de er behov for prioritet over flere år.

Opprensning av tapte fiskeredskaper, hav og kyst

Dette er et prosjekt som har vært gjennomført årlig siden starten på 1980 tallet. Behovet for opprensning er dessverre like stort hvert år, selv om det arbeides langs flere akser for å redusere behovet. For tredje året på rad, ble det i 2025 satt rekord med antall garn som ble gjenfunnet og tatt opp fra havbunnen. Det er ulike typer garn, men blåkveitegarn utgjør den største mengden. Det ble også tatt opp og fjernet betydelige mengder andre fiskeredskaper. Grunnet begrenset toktid de siste årene, så har det opparbeidet seg et etterslep av gjenstående tapte fiskeredskaper. Bidrag fra Sjøtjenesten avbøter noe, men etterslepet er stort. Prioritering og avsatte midler til opprensning av tapte fiskeredskaper i 2026, representerer et betydelig løft og vil bidra til å redusere etterslepet på spesielt andre redskaper enn garn. Tapte fiskeredskap representerer en fare for skjult beskatning og forsopling av det marine miljø. Opprensningstokt er tatt inn i handlingsplan for Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak 2026, og foreslås også videreført i 2027, jfr. Fiskeridirektoratets handlingsplan mot marin forsopling.

Nytt i 2026 er at det også vil bli prøvd ut opprensning ved bruk av ROV med gripeklo i enkelte områder. Erfaringer fra opprensningstoktet viser at det ofte er store utfordringer med å bruke tradisjonelle soknemetoder i områder hvor det ligger sjøkabler og andre hindringer på bunnen. Det blir rapportert betydelige mengder tap av fiskeredskaper på, og i nærheten av sjøkabler, og disse skaper igjen heft for andre fiskere. Prosjektet vil fokusere på å finne en effektiv og skånsom metode for å ta tak i dette problemet. Forsøkene utføres om bord på Fiskeridirektoratets fartøy med innleid ROV med operatør. Hvorvidt prosjektet blir videreført i 2027 avhenger av resultatene fra årets tokt.

Kolmuletrål, tiltak mot sprenging

Kolmulefiske skjer langt til havs, ofte med store fangster i og dårlige værforhold. Dette kan føre til sprenging av sekker, som igjen fører til neddreping av kolmule (uregistrert fangstuttak) og ekstraavgifter for fiskefartøyene. Næringen, forskningen og forvaltningen har jobbet i flere år for å utvikle metode for å unngå/ redusere muligheten for sprenging av fiskeposen. Metodikken er relativ enkel hvor overskuddfangst slippes ut på fiskedypet.

Teknisk sett mangler vi nå en tilfredsstillende mekanisme som skal bidra til å frigi plass i fiskeposen når denne stiger opp mot havoverflaten, en sekkeutløser. Fiskeri og Havbruksnæringens forskningsfinansiering (FHF) finansierer et prosjekt i bedrift som forhåpentligvis skal kunne klare å utvikle en slik innretning.

Som et forebyggende tiltak mot sprenging av fiskeposer så har en arbeidsgruppe bestående av skippere fra fiskefartøy, representanter fra næringsorganisasjoner, Fiskeridirektoratet, HI og FHF utarbeidet en liste over beste praksis for gjennomføring av kolmulefiske. Denne listen ble levert til fartøyene før fisket i år og er også å finne på vår nettside¹².

---

¹² <https://www.fiskeridir.no/yrkesfiske/beste-praksis-for-et-sikkert-og-effektiv-kolmulefiske>.

Det er også igangsatt ett arbeid med å utvikle en utløser som er kraftig nok til å brukes i fangstbegrensningssystemet som benyttes i dette fisket. Denne vil utvikles i 2026, og forhåpentligvis bli testet ut i fisket i 2027.

Seleksjon snurrevad

Det er utviklet en nedskalert snurrevadpose som er tilpasset mindre kystfartøy (<11 m). Ved å tilpasse fiskeposen i forhold til fartøystørrelsen vil det gjøre fiskeriet mer praktisk og trygt for fartøy med begrenset plass, samtidig som kvaliteten på fangsten opprettholdes som følge av mindre fangster. I 2026 planlegges det å gjennomføre seleksjonsforsøk basert på det utviklingsarbeidet som ble gjennomført i 2025. Med bakgrunn i de resultatene som vil fremkomme fra disse forsøkene vil vi ta stilling til om vi har nok data, eller om det er behov for seleksjonsforsøk også i 2027. Når datainnsamlingen er ferdig og rapport foreligger kan vi starte jobben med å få omsatt resultatene inn i høstingsforskriften. Seleksjon i snurrevad prioriteres også i 2027.

Pelagisk trål - fisket etter nordsjøsild

Ringnotgruppen har de senere år økt bruken av pelagisk trål, også i fisket etter nordsjøsild. Sett over tid har fiske etter nordsjøsild gått fra å tradisjonelt være et notfiske, til å være et fiske hvor hovedmengden tas med trål. Fangstområdene for nordsjøsild er betydelig grunnere enn andre områder hvor pelagisk trål brukes. Selv om det benyttes flytetral, så er det naturlig at dette utøves nær bunnen, i et oppvekst- og beiteområde for hyse, torsk og øyepål. Således vil det være helt «naturlig» med bifangst av andre arter, sammenlignet med notfiske. Når dette i tillegg sammenholdes med utfordringer knyttet til fangst av nordsjøsild under minstemål, så er dette et fiske med flere faktorer som peker i en uheldig retning. Et generelt friere redskapsvalg for fisker er viktig, men Fiskeridirektoratet er bekymret for utviklingen og vil følge dette nøye, herunder vurdering av eventuelle tiltak i 2026. Hvorvidt Fiskeridirektoratets høringsforslag (frist 1.5.2026) knyttet til vern av ungsild på generelt grunnlag vil ha noen implikasjon på dette, er for tidlig å si noe om. Det vil være naturlig at dette tiltaket evalueres sammen med en generell evaluering av hvordan sesongen 2026 har forløpt. I denne sammenheng vil data fra Kystvaktens inspeksjoner og landinger i havn være relevante.

Forvaltningsoppfølging mesopelagisk fiskeri og raudåte

Det er liten aktivitet i tillatelsene som er gitt til utvikling og kommersielt fiske etter mesopelagisk fisk og raudåte de siste årene. Det er også lite som indikerer endring på dette. På bakgrunn av den lave aktiviteten over tid, så har Fiskeridirektoratet ikke prioritert å følge dette opp, gjennom tilstedeværelse på feltet. Det er allikevel slik at tillatelser til høsting med slept redskap med svært liten maskevidde (ingen seleksjon) og hensynet til mulige bifangster, tilsier at dette bør være prioritert også for 2027. Spesielt på grunn av at noen tillatelser er flerårige.

Forvaltningsoppfølging av makrellstørje - levendelagring

Fiskeridirektoratet viderefører arbeidet med bestillingen i tildelingsbrevet angående levendelagring av makrellstørje. Formålet med prosjektet er å utvikle metoder for et lønnsomt og bærekraftig notfiske på makrellstørje, med særlig fokus på levendelagring. Det forventes nytt forsøk i 2026 og videre arbeid med rapportering i 2027. Dette prioriteres derfor i 2026/2027.

Kunnskapsutvikling - bifangst av større arter (megafauna) i pelagisk fiskeri

I 2025 ble det meldt et behov for mer kunnskap knyttet til bifangst av større arter i pelagiske fiskeri, særlig ved bruk av pelagisk trål og innblanding av håbrann og makrellstørje. I 2025 startet det FHF finansierte prosjektet - Utvikling av effektive seleksjonssystemer for

pelagisk trål – hvor Fiskeridirektoratet sitter i referansegruppen for prosjektet. FHF-prosjektet vil pågå til 2028. Det prioriteres derfor ikke som et utviklingstiltak i 2026/2027.

Rømmingshull og fluktåpninger

Krav til rømmingshull er nå innført i teinefisket etter hummer, sjøkreps, taskekrabbe, kongekrabbe, snøkrabbe og fisketeiner med gode erfaringer. Kravet representerer et merarbeid for bruker, men med basis i kunnskapen om teinetap og en umulig oppgave å rydde opp alt som mistes, så er dette et viktig tiltak for å redusere uetisk fangst og neddreping av fisk og skalldyr. Etter hvert vil dette også være et viktig bidrag for å redusere skjult dødelighet innenfor den enkelte målart. Arbeidet videreføres i 2027.

Ruser har ikke krav om rømmingshull, men det er høy risiko for vedvarende spøkelsesfiske ved tap eller manglende røkting/oppfølging. Redskap som ruse representerer en ekstra ordinær fare med hensyn på at redskapens utforming er egnet for fangst av både fisk og skalldyr. På denne måten er rusen «selvegående», med stadig nytt agn som tiltrekker seg skalldyr. Som et ledd i arbeidet med å gjøre torskeruser mindre utsatt for spøkelsesfiske, pågår det forsøk med rømmingshull i ruser. Ruse har ikke fast ramme på lik linje med en teine og har derfor noen flere utfordringer med hensyn på å opprettholde rømmingshullets funksjon over tid. Det er ikke klarlagt hvorvidt dette arbeidet vil bli ferdigstilt i 2026, og det kan derfor være hensiktsmessig at dette også blir stående inntil 1. tertial 2027.

Fiskeridirektoratet følger utvikling i en del «nye» teinefiskerier som blant annet kongsnegl. Foreløpig er fiskeriet etter kongsnegl lite og varierende. Det utelukkes ikke oppfølging av disse, men p.t. er det ikke avsatt ressurser til dette.

Fluktåpning i fisketeiner. Bruken av fisketeiner satt på fløyt (unngår kongekrabbe) med lys som «agn» har økt betydelig de siste årene, spesielt i Finnmark. Målarten for dette fisket er torsk. Kontroll og annen kunnskap har visst at det er høy andel av torsk (sannsynligvis kysttorsk) under minstemål i fangstene. Gjenutsetting etter sortering ombord på fartøyet medfører en høy dødelighet grunnet utfordringer med svømmeblæren. Uten seleksjonsinnretninger, kan dette fiskeriet alternativt følges med ordinær kontroll og oppfølgende tiltak, men dette vil kunne medføre redusert fiskeinnsats eller periode-/områdevis stenging.

På bakgrunn av prioritering og finansiering fra Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond, ble det høsten 2025 satt i gang et oppfølgende arbeid ledet av Havforskningsinstituttet. Fiskeridirektoratet er finansiell og arbeidene partner i arbeidet. Formålet med dette arbeidet, som er tidfestet fra perioden høsten 2025 til våren 2027, er utvikling av løsninger som reduserer bifangst av torsk under minstemål. Derfor vil det være viktig at dette arbeidet også prioriteres i 2027.

Forslag om krav til **fluktåpninger i sjøkrepsteiner** er ute på høring og planlegges innført etter gjennomgang av høringsinnspillene.

Teinefiske etter reke. I 2026 planlegges det for et samarbeidsprosjekt med aktører i næringen. Vi ønsker å gjennomføre feltforsøk for å få ny kunnskap om dette fiskeriet. Prosjektet er inkludert i handlingsplanen for Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak i 2026, under punktet rømmingshull og fluktåpninger. Resultatene fra dette vil ikke foreligge før nærmere slutten av 2026. Hvilke utviklingstiltak det kan være behov for i 2027 er derfor uklart, men vi viderefører teinefiske etter reker som prioritert tiltak frem til vi har mer informasjon.

Fremtidens trålfiskeri

Fiskeridirektoratet fikk ikke leid inn fartøy i 2025 for uttesting av flytetral i fiske etter torsk og hyse. Utlysningen vakte liten interesse på grunn av at mange var ferdige med kvotene når toktet skulle gjennomføres. For 2026 er det inngått avtale med et kommersielt fiskefartøy med torsketråltillatelse, rigget for fiske med pelagisk trål. Forsøket planlegges gjennomført mai/juni.

Høsten 2025 ga Fiskeridirektoratet tillatelse til trålere med torsk- og seitråltillatelse til å starte et prøvofiske med flytetral etter torsk og hyse. Dette vil gi oss mer kunnskap om bruk av flytetral i dette fiskeriet, hvis trålere velger å benytte seg av dispensasjonen. Forsøksfiske vil vare til utgangen av 2027. Disse forsøkene går litt på siden av dette prosjektet, men resultatene og erfaringene herfra er svært viktig bidrag til det som skal gjennomføres på innleid fartøy som blant annet finansieres over Ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak.

Fiskeridirektoratet vil fortsette med praktiske fiskeforsøk også i 2026/2027.

Oppfølging av kunnskap om sårbare bunnhabitat mv.

Bunnkartleggingsprogrammet Mareano har publisert mer data fra kartleggingene i områdene rundt Svalbard, hvor selve feltarbeidet i de planlagte områdene nå er ferdigstilt. Dataene dokumenterer utbredelse av sårbare arter i alle områder som kartlegges, både de som er fisket og de som ikke er fisket. Fiskeridirektoratet har fortsatt arbeidet med å samle inn og tilrettelegge for visninger av både Mareano-data og data om sårbare arter fra økosystemtoktets mange stasjoner, i kart. Formålet med dette er å identifisere områder hvor tettheter og artssammensetninger kan indikere forekomster av sårbare marine økosystemer, såkalte «hot spots», som bør vurderes beskyttet. Kartløsningen der dataene samles er etablert og visningene av dataene fungerer. Det gjenstår arbeid med å ferdigstille en analysemetode som kan identifisere områder, hot spots.

Økosystemtoktet går hvert år på en rekke stasjoner og datamengden er stor, og det gjør det krevende å etablere en analysemetode som vi kan være trygge på at gir det best tilgjengelige kunnskapsgrunnlaget. Uansett hvilken analysemetode som etableres, så vil fremstillingen i kart gi en god oversikt over hva som er vanlige arter og tettheter i større områder, både de områdene som er fisket og de som ikke er det. Vi ser at sårbare arter er vanlig utbredt også i fiskede områder, herunder de som fiskes mye. Det planlegges for at en kartløsning med tilhørende skisse til mindre områder som bør vurderes videre forvaltningsmessig kan gjøres åpent tilgjengelig i kartløsningen på våre nettsider i løpet av 2026. Når dette er på plass vil vi forsøke å videreføre arbeidet til områdene i sør, særlig i og rundt Norskerenna. Der har datagrunnlaget også utviklet seg de siste årene til et nivå som kan gi meningsfulle analyser. Arbeidet videreføres i 2026/27.

Innhente mer kunnskap og data om drivstoff forbruk i fiskeflåten

Fiskeridirektoratet har på bestilling fra NFD laget en vurdering av databehov og rapporteringsordninger for drivstofforbruk fra fiskeflåten. Dagens datagrunnlag på forbruk av drivstoff er mangelfullt, og det vil ta tid å etablere et rapporteringsregime som vil være dekkende for hele fiskeflåten. Det foreslås derfor en tilnærming der man i første omgang øker tilfanget av data der forbruket antas å være størst og at modeller benyttes for å gi estimerer der det mangler gode observasjoner. På lengre sikt vil det jobbes mot at forbruk av alle aktuelle energibærere inngår som standard rapportering fra alle fiskefartøy.

Arbeidet, som er tatt inn som et prosjekt i Fiskeridirektoratets program for klima og natur, vil bli videreført i 2026/2027.

5.3. Forslag til nye utviklingstiltak i 2026/2027

Fluktåpning/ seleksjon i snøkrabbeteiner

Fiske etter snøkrabbe er regulert med minstemål, men det er ikke noen krav til seleksjonsinnretning eller fluktåpning i teiner. Enkelte aktører har gjennom et bevisst valg av maskevidde på teinenoten, forsøkt å redusere innslag av liten snøkrabbe, mens noen anvender fluktåpning(er) på selvstendig grunnlag. Det er imidlertid ingen definerte krav eller løsninger, begrunnet på et tilstrekkelig godt FoU-grunnlag. Dette bør, som i andre fiskerier defineres gjennom et minimumskrav. I andre teinefiskerier som taskekrabbe og hummer, kan utsortering på fartøyet foregå med svært høy grad av overlevelse. I teinefiske etter snøkrabbe er overlevelse ved utsortering og gjenutsetting heftet med stor usikkerhet. Overlevelse er i hovedsak begrenset av temperatur og tid før individet settes tilbake i sjøen. Snøkrabben kan miste/ slippe bena etter en tid i kald lufttemperatur. Mengde is/ isflak rundt fartøyet og løsning for fysisk gjenutsetting er også faktorer som kan påvirke overlevelsen. Ved overgangen fra «fritt fiske» på totalkvote til fartøykvoter, vil fokus på fangst av stor snøkrabbe naturligvis øke. Slik sett er behovet for gode og selektive løsninger på havbunnen viktig.

Det har vært gjort noen forsøk med fluktåpninger fra både Havforskningsinstituttet/ Nofima og Universitet i Tromsø. I 2025 er dette fulgt videre opp både Havforskningsinstituttet og Universitetet i Tromsø. Det arbeides imidlertid litt langs ulike akser. Fiskeridirektoratet vil ta initiativ til et felles møte mellom involverte aktører med formål å klargjøre kunnskapsstatus og eventuelle oppfølgende behov for aktivitet i 2027. Derfor settes dette arbeidet opp i 2027.

Fluktåpning/ seleksjon i fisketeiner

Bruken av fisketeiner er i stor utvikling både innen fritidsfiske og yrkesfiske. Det kan blant annet forklares med lavt energibehov i utøvelsen og lettere tilpasning til røkting. Fisketeiner er hverken arts- eller størrelsesselektiv. Det pågår et arbeid knyttet til seleksjon av undermålstorsk, innrettet mot fiske etter torsk i Finnmark og Troms, ref. 5.2. På grunn av minstemålsregler er dette sannsynligvis ikke en kunnskap som kan overføres til øvrig fiske sørover langs kysten. Videre er det store forskjeller i arts- og størrelsesspekter på fangst. Dette er en utfordring i relasjon til overlevelse ved gjenutsetting av uønsket fangst og da spesielt med hensyn til kysttorsk under minstemål.

Dette arbeidet bør således innrettes mot kysttorsk og dens minstemål på strekningen fra Nordland til Svenskegrensen.

Seleksjon i rekestrål, sør

Rekestråling har over tid vært gjenstand for både berettiget og uberettiget kritikk. Debatten har vært preget av sterke meninger og til dels motstridende oppfatninger om ressursgrunnlag, fangstmetoder og miljøpåvirkning. Dette har skapt utfordringer for både næringen og forvaltningen, og har i enkelte tilfeller ført til lavere tillit mellom partene. Til tross for utfordringene finnes det et betydelig potensial for utvikling, som bedre reflekterer lokale forhold, fartøystørrelser og sesongvariasjon. Rekestrålflåten på Sørlandet har selv signalisert vilje til å bidra til et mer bærekraftig og langsiktig fiske – forutsatt at regelverket oppleves som rettferdig og kunnskapsbasert. I 2026 er det planlagt et seleksjonsforsøk med ny type seleksjonsinnretning med formål om å redusere bifangst og bedre seleksjon på størrelses- og artsnivå. Seleksjonsforsøket gjennomføres på kommersielt fartøy i samarbeid med næringen. Prosjektet foreslås prioritert i 2026/2027.

Nye arter og utprøving av ny høstingsteknologi

Fiskeridirektoratet ønsker å legge til rette for utvikling av ny fangstteknologi som kan fungere for å høste nye arter eller arter som hittil har vært lite utnyttet. Det gis regelmessig dispensasjoner til aktører som ønsker å teste ny teknologi. Søknader om bruk av fjernstyrte farkoster som plukker eller suger opp fangsten er det flere av. I dispensasjonene stilles det regelmessig krav om at aktørene skal samle data og levere rapporter. Vi ser nå behov for å se gjennom kravene og vurdere om de er tilfredsstillende. Rapporteringen må følges opp for å sikre at vi samler relevante data for å kunne vurdere om ny teknologi gir bærekraftig høsting. Det er nødvendig for å kunne forberede en overgang fra utprøving til regulær bruk av ny teknologi i høstingen der det vurderes som bærekraftig. Arbeidet foreslås prioritert i 2026/2027.

Seleksjon(fluktåpning) i snøkrabbeteiner og fisketeiner, seleksjon i reketrål, og oppfølging av utprøving av ny høstingsteknologi foreslås prioritert i 2026/2027.

5.4. Oppsummering av forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026/2027

Tabell 5.2: Oppsummering av Fiskeridirektoratets forslag til prioriterte utviklingstiltak i 2026/2027.

Prioriterte utviklingstiltak i 2026/2027	
Utfordring	Merknad
Bidødelighet	Opprensning av tapte fiskeredskaper
	Kolmuletrål, tiltak mot sprengning
Seleksjon og utkast	Seleksjon snurrevad
	Pelagisk trål - fisket etter nordsjøisild
	Forvaltningsoppfølging av makrellstørje, mesopelagisk fiskeri og rødåte
	Seleksjon i reketrål, sør
Seleksjon, utkast og bidødelighet	Fluktåpninger og rømmingshull
Seleksjon, utkast, bunnpåvirkning og klima	Fremtidens trålfiskeri
	Nye arter og utprøving av ny høstingsteknologi
Bunnpåvirkning	Oppfølging av kunnskap om sårbare bunnhabitat mv.
Klima	Innhente mer kunnskap og data om drivstoff forbruk i fiskeflåten

Fiskeridirektoratet ber om innspill på om det er problemstillinger knyttet til Fiskeritabellen som burde vært inkludert i tabell 5.2.

Handlingsplanen for ordningen for fiskeforsøk og utviklingstiltak fastsettes først ved årsskiftet 2026/2027. De økonomiske rammene for denne, og hvilke andre mulige finansieringskilder som finnes, vil ha betydning for om alle prioriterte utviklingstiltak kan gjennomføres i 2026/2027.

Vi ønsker derfor synspunkter på om det er noen av tiltakene som bør ha særlig høy prioritet.

